

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 222/07-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. januára 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Ľudmily Gajdošíkovej prerokoval prijatú sťažnosť J. T., K., zastúpeného advokátom JUDr. P. H., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. 15 C 792/94) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. 15 C 792/94) p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. 15 C 792/94) p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. J. T. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 80 000 Sk (slovom osemdesiattisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. J. T. p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 9 663 Sk (slovom deväťtisícšesťstošesťdesiattri slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. P. H., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 10. októbra 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť J. T., K. (ďalej len „s'ťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. 15 C 792/94).

Zo sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. 15 C 792/94) sa žalobou podanou okresnému súdu v roku 1994 sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu v 16. rade spolu s ďalšími 23 žalobcami domáhali proti žalovanému (T. K.) odstránenia neoprávnenej stavby postavenej „(...) na v roku 1984 neoprávnene bez náhrady vyvlastnenom pozemku (...)“ a neskorším podaním sa alternatívnym žalobným petitom domáhali zriadenia vecného bremena k spornému pozemku. Podľa tvrdenia sťažovateľa okresný súd aj napriek jeho opakovaným urgenciám a sťažnosti na prietahy v konaní adresovanej predsedovi okresného súdu koná v jeho veci so zbytočnými prietahmi, čím sa predlžuje stav jeho právnej neistoty a oddaľuje sa právoplatné skončenie sporu.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„(...) od určitého momentu ako keby celý súdny prípad zamrzol napriek tomu, že uplynulo už skoro 13 rokov od doby podania žaloby sťažovateľkou (správne má byť „sťažovateľom“). Obdobie nečinnosti súdu bolo prinajmenšom od 06. 04. 1995 až do 27. 07. 2000 a podobné obdobie nečinnosti súdu bolo aj od 17. 01. 2001 až do 16. 10. 2003. Takto, pretože ide o súdny prípad z roku 1994, nie je vlastne skončený ani po skoro 13 rokoch. (...)

Sťažovateľ sa domnieva, že vec nie je nijako zvlášť právne ani fakticky zložitá. Ide len o rozhodnutie vo veci v ktorej podala žalobu celá skupina žalobcov a prakticky sa jedná o jednu takmer totožnú vec v ktorej sa mení len meno žalobcu a číslo parcely. Žalovaný je stále ten istý. Takýto bežný spor by skutočne nemalo byť problém rozhodnúť v kratšej než 3 ročnej lehote, natož v lehote 6 ročnej a natož v lehote skoro 13 ročnej.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo pána menom J. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6. ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom na OS Košice I teraz pod sp. zn.: 15 C 289/94 predtým pod sp. zn.: 15 C 792/94 porušené bolo.“

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje aby v konaní vedenom na OS Košice I teraz pod sp. zn.: 15 C 289/94 predtým pod sp. zn.: 15 C 792/94 konal bez zbytočných prietahov.

3. Pánovi menom J. T. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 80 000.- Sk slovom osemdesiat tisíc korún, ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu. “

Sťažovateľ si uplatnil aj nárok na úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v dôsledku zastúpenia právnym zástupcom, a to za „tri právne úkony vo veci“.

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda listom sp. zn. Spr 2364/05 z 12. decembra 2007 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 9. januára 2008._

2.1 Predseda okresného súdu okrem popisu procesných úkonov okresného súdu v skúmanom konaní vo svojom vyjadrení uviedol:

„Je pravdou, že od roku 1994 nebolo ešte vo veci meritórne rozhodnuté.

Po právnej stránke vec nie je náročná. Je však náročná po stránke skutkovej.

V konaní vystupuje na strane žalobcov viacej subjektov, z ktorých v priebehu konania niekoľkí zomreli, a preto bolo potrebné čakať na výsledky dedičských konaní. Na objektívne zistenie skutkového stavu bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie. Tieto skutočnosti a tiež zmeny v osobe zákonnej sudkyne značne prispeli k predĺženiu konania.

Žiadame upustiť od ústneho prejednávania sťažnosti, pretože od tohto prejednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. “

2.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu mimo iného uviedol:

„Po právnej stránke nepovažuje sťažovateľ vec za značne zložitú, naopak za veľmi jednoduchú. Zložitost' pre odporcu spočíva len v tom, že spojil viac podobných alebo celkom rovnakých vecí (rozdielni sú len žalobcovia - žalovaný je ten istý) do jednej veci a

len kvôli tomu odporca považuje teraz vec za skutkovo zložitú a sám ju považuje rovnako ako sťažovateľ za právne jednoduchú.

Tým skôr je samozrejme neodôvodnené, že tento spor trvá už skoro neuveriteľných 14 rokov.

Sťažovateľ netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti, z jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 15 C 289/94 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. 15 C 792/94):

Konanie vedené okresným súdom začalo 3. októbra 1994 podaním žaloby 24 žalobcov (ďalej len „sťažovateľ a spol.“) proti T. K. (ďalej len „žalovaný v 1. rade“) o odstránenie stavby postavenej na pozemku, ktorý patril právnym predchodcom sťažovateľa a spol. a bol neoprávnene vyvlastnený. Okresný súd 4. apríla 1995 vyzval

sťažovateľa a spol. na zaplatenie súdneho poplatku (súdny poplatok zaplatený 2. mája 1995) a 25. apríla 1995 vyzval žalovaného v 1. rade, aby sa vyjadril k žalobe.

Podaním doručeným 14. februára 1997 sťažovateľ a spol. navrhli, aby okresný súd pripustil prístupenie Mesta K. do konania ako žalovaného v 2. rade, a doplnili petit žaloby tak, že alternatívne navrhujú, aby bolo zriadené časovo neobmedzené vecné bremeno v prospech žalovaných za peňažnú náhradu určenú znaleckým posudkom. Okresný súd 19. februára 1997 zaslal doplnený návrh žalovanému v 1. rade a Mestu K.

Dňa 27. júla 2000 okresný súd uznesením pripustil prístupenie Mesta K. do konania ako žalovaného v 2. rade a zároveň nariadil pojednávanie na 27. september 2000. Listom z 1. augusta 2000 okresný súd požiadal Okresný úrad K. I, odbor katastrálny (ďalej len „katastrálny úrad“), o zaslanie listu vlastníctva a identifikácie spornej parcely. Na pojednávaní 27. septembra 2000 okresný súd vypočul prítomných účastníkov a pojednávanie odročil na neurčito za účelom upresnenia aktuálneho okruhu žalobcov, pretože traja žalobcovia zomreli.

Následne 28. septembra 2000 okresný súd žiadal od katastrálneho úradu zaslanie listu vlastníctva k spornej nehnuteľnosti, ktorý mu bol doručený 11. októbra 2000 a 12. októbra 2000 právny zástupca sťažovateľa a spol. aktualizoval okruh žalobcov.

Ďalší procesný úkon vykonal okresný súd až 25. januára 2002, keď si vyžiadal dedičský spis po právnej predchodkyni sťažovateľa a spol., ktorej mala byť sporná nehnuteľnosť vyvlastnená. Následne v roku 2002 okresný súd priebežne zisťoval výsledky dedičských konaní a ustaľoval okruh žalobcov (úradné záznamy z 31. januára 2002, 7. februára 2002). Dňa 27. júna 2003 okresný súd žiadal od Okresného úradu K. I vyvlastňovací spis ohľadom vyvlastnenia sporného pozemku a 7. augusta 2003 nariadil pojednávanie na 16. október 2003. Na tomto pojednávaní okresný súd po zistení, že zomreli žalobkyne v 1. a 23. rade, vypočul prítomných účastníkov konania a pojednávanie odročil na neurčito za účelom pripojenia dedičských spisov po zomrelých žalobkyniach a predvolania do tej doby nevypočutých žalobcov.

Dňa 28. októbra 2003 a 26. novembra 2003 okresný súd zisťoval stav dedičského konania po zomrelej žalobkyni v 23. rade. Dňa 27. apríla 2004 sťažovateľ a spol. podali návrh, aby okresný súd pripustil pristúpenie T., s. r. o., do konania ako žalovaného v 3. rade. Listom z 31. mája 2004 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a spol., aby predložil úplný zoznam žalobcov vzhľadom na zmeny okruhu aktívne legitimovaných účastníkov a súčasne požiadal katastrálny úrad o poskytnutie informácie. Právny zástupca sťažovateľa a spol. reagoval na výzvu okresného súdu 28. júna 2004. Uznesením z 28. júla 2004 okresný súd pripustil pristúpenie T., s. r. o., do konania ako žalovaného v 3. rade a uznesením z 11. novembra 2004 spojil na spoločné konanie posudzovanú vec a ďalších 9 vecí ku konaniu vedenému pod sp. zn. 15 C 289/94 za účelom znaleckého dokazovania a ustanovil súdneho znalca z odboru geodézie a kartografie. Vo výroku o nariadení znaleckého dokazovania uznesenie nadobudlo právoplatnosť 30. novembra 2004 a vo výroku o uložení povinnosti zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania 16. decembra 2004.

Okresný súd 7. apríla 2005 vyzval súdneho znalca, aby si prevzal súdne spisy za účelom vypracovania znaleckého posudku, znalec (Ing. H.) ich prevzal 11. apríla 2005. Uznesením z 22. júla 2005 okresný súd pripojil ďalšie štyri veci na spoločné konanie a predĺžil znalcovi lehotu na vypracovanie znaleckého posudku do 30. septembra 2005. Uznesením z 25. októbra 2005 okresný súd opäť predĺžil súdnemu znalcovi lehotu na podanie znaleckého posudku o 60 dní.

Súdny znalec predložil okresnému súdu znalecký posudok 2. januára 2006 a 3. januára 2006 ho okresný súd zaslal na vyjadrenie účastníkom konania. Uznesením z 25. mája 2006 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie znalkyňou z odboru stavebníctva, odvetvia oceňovanie nehnuteľností, za účelom ocenenia vecného bremena a 18. augusta 2006 vyzval znalkyňu, aby si prevzala súdne spisy. Znalkyňa tak urobila 7. septembra 2006 a 9. októbra 2006 predložila vypracovaný znalecký posudok, ktorý okresný súd 10. októbra 2006 zaslal na vyjadrenie účastníkom konania.

Dňa 17. apríla 2007 bolo vo veci vedenej pod sp. zn. 15 C 792/94 (pôvodná spisová značka pred spojením vecí na spoločné konanie, pozn.) nariadené pojednávanie na 3. máj 2007, na ktorom právny zástupca sťažovateľa a spol. upresnil okruh žalobcov a pojednávanie bolo bez uvedenia dôvodu odročené na neurčito.

Podľa zistenia ústavného súdu sa ďalšie pojednávanie vo veci konalo 30. novembra 2007, ktoré bolo na žiadosť právneho zástupcu žalovaných odročené na 18. január 2008. Pojednávanie nariadené na tento termín však bolo zrušené z dôvodu pracovných povinností zákonnej sudkyne mimo okresného súdu. Najbližšie pojednávanie vo veci je nariadené na 25. január 2008.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 182/06).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. 15 C 792/94) o žalobe sťažovateľa, ktorou sa spolu s ďalšími žalobcami domáha odstránenia neoprávnenej stavby postavenej podľa jeho tvrdenia na neoprávnene vyvlastnenom pozemku, resp. alternatívne o zriadenie vecného bremena, došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48

ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na predmet konania, ktorým je rozhodovanie o návrhu na odstránenie neoprávnenej stavby, resp. alternatívne zriadenie vecného bremena za náhradu (vzhľadom na existujúcu právnu úpravu a skutočnosť, že ide o súčasť štandardnej rozhodovacej agendy okresných súdov) nepovažuje toto konanie za právne náročné. Právnu náročnosť konania nenamietal vo svojom vyjadrení ani okresný súd.

Pri hodnotení faktickej zložitosti veci ústavný súd čiastočne akceptoval stanovisko okresného súdu kvalifikujúce posudzovaný spor ako „*skutkovo náročný*“, a to najmä vo vzťahu na nutnosť znaleckého dokazovania znalcami z rôznych odborov, ako aj ustáleniu okruhu účastníkov konania, zisťovanie ktorých ovplyvnilo síce doterajšiu dĺžku konania, avšak nejde o okolnosti ospravedlňujúce stav právnej neistoty (ako dôsledku uvedeného postupu okresného súdu v posudzovanom konaní), v ktorej sa sťažovateľ nachádza viac ako 13 rokov.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľ prispel k zbytočným priet'ahom v konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a v tejto súvislosti prihliadol aj na § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa

konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ústavný súd zistil, že v kontexte celkovej dĺžky skúmaného konania bol postup okresného súdu vo väčšej miere poznačený zbytočnými priet'ahmi. Po podaní žaloby 3. októbra 1994 okresný súd vykonal prvý procesný úkon až po šiestich mesiacoch 4. apríla 1995, keď s'ťažovateľ a spol. vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu, pričom po zaplatení súdneho poplatku 2. mája 1995 okresný súd vykonal ďalší meritórny procesný úkon až po viac ako roku a deviatich mesiacoch 19. februára 1997, keď vyzval právneho zástupcu s'ťažovateľ a spol., aby sa vyjadril k stanovisku žalovaného v 1. rade. Po vykonaní tohto procesného úkonu bol okresný súd vo veci opäť činný až po viac ako troch rokoch a piatich mesiacoch, keď uznesením z 27. júla 2000 rozhodol o pristúpení žalovaného v 2. rade. Ďalšie obdobie nečinnosti ústavný súd zistil v období od 27. februára 2002 do 27. júna 2003, t. j. viac ako 1 rok a takmer 4 mesiace. Napokon okresný súd nariadil znalecké dokazovanie vo veci po viac ako 10 rokoch od začiatku konania. Okresný súd od 30. novembra 2004, keď nadobudlo právoplatnosť uznesenie z 11. novembra 2004 o nariadení znaleckého dokazovania, zabezpečil odovzdanie spisov súdnemu znalcovi po viac ako štyroch mesiacoch (7. apríl 2005).

Ústavný súd zistil, že z celkovej dĺžky viac ako 13-ročného konania, počas ktorého nebolo vyhlásené ani jedno meritórne rozhodnutie, bol okresný súd nečinný viac ako 7 rokov.

Argumentáciu okresného súdu spočívajúcu v poukázaní na nutnosť zisťovania výsledkov dedičských konaní z dôvodu úmrtí niekoľkých žalobcov a na potrebu nariadenia znaleckého dokazovania, ako aj zmenu zákonnej sudkyne, ktoré mali prispieť k celkovej dĺžke konania, ústavný súd neakceptoval. Uvedené skutočnosti jednotlivo ani vo vzájomnej spojitosti nemôžu odôvodňovať celkovú viac ako 13 rokov trvajúcu neprimeranú dĺžku posudzovaného súdneho konania.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99, III. ÚS 17/02) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. I. ÚS 88/05).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. 15 C 792/94) došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 80 000 Sk z dôvodu pocitov „(...) neistoty, márnosti, krivdy a úzkosti vyplývajúcich zo situácie, keď súd za neprimeranú dobu skoro 13 rokov nerozhodol a ani plynulo nekonal v jeho prípade, ktorého predmetom je majetkový spor ktorého výsledok však má priamy vplyv na príjem sťažovateľa“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľa dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom na dlhodobú nečinnosť okresného súdu, ako aj vzhľadom na to, že v predmetnom konaní už ústavný súd opakovane vyslovil porušenie práv účastníkov konania okresným súdom na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, považuje za primerané v sťažovateľom požadovanej sume 80 000 Sk, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátom, ktorý si uplatnil nárok na ich náhradu za tri úkony právnej služby.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2007 je 2 970 Sk a hodnota režijného paušálu je 178 Sk. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2008 je 3 176 Sk a hodnota režijného paušálu je 191 Sk.

S poukazom na výsledok konania priznal ústavný súd sťažovateľovi nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2007 (prevzatie a príprava

zastúpenia, podanie ústavnému súdu) v sume 6 296 Sk vrátane režijného paušálu a za jeden úkon uskutočnený v roku 2008 (vyjadrenie z 9. januára 2008) v sume 3 367 Sk vrátane režijného paušálu. Ústavný súd tak priznal sťažovateľovi úhradu trov konania v celkovej sume 9 663 Sk, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2008